

Dluhy – každodenní rozhodnutí

Texty na tento týden

Ž 37,21; Dt 28,12.43–45; Gn 25,34; L 14,27–30; Př 13,11.18; 21,5

Základní verš

„Dávejte každému, co jste povinni: daň, komu daň; clo, komu clo; úctu, komu úctu; čest, komu čest. Nikomu nebuďte nic dlužni, než abyste se navzájem milovali, neboť ten, kdo miluje druhého, naplnil zákon.“ (Ř 13,7.8)

Lidé jsou v určitých situacích ochotni půjčit druhému člověku peníze a jejich pohnutky mohou být různé. Někdy například chtějí pomoci bližnímu v těžké životní situaci. V mnoha případech však lidé nepůjčují z dobré vůle, ale touží vydělat.

Usilujme, pokud to jde, abychom se nezadlužovali. Když kupujeme byt, auto či stavíme sbor, půjčce se někdy nevyhneme. Budme však rozumní a snažme se dluh co nejdříve splatit.

Dejme si pozor. Utrácení peněz, které nemáme, je cestou, jak „chamtivost a láska k pozemským pokladům začnou utvářet náš charakter. Když tyto vlastnosti vládnou, spasení a milost přestávají být důležité.“ (EW 267)

Vyhýbat se zadlužení vyžaduje disciplínu. V tomto týdnu se budeme věnovat biblickému pohledu na dluhy.

Budování společenství

- ▶ *Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?*
- ▶ *Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.*

Půjč si a utrať

Svévolník si půjčuje a k splácení se nemá, spravedlivý se však slituje a dává. (Ž 37,21)

⁴³Bezdomovec, který je ve tvém středu, bude stoupat stále výš nad tebe, ty pak budeš klesat čím dál tím níž. ⁴⁴On ti bude půjčovat, ale ty mu nebudeš moci půjčit. On bude hlavou, a ty budeš chvostem. ⁴⁵Dopadnou na tebe všechna tato zlořečení a budou tě pronásledovat, dokud nebudeš zahlazen, neboť jsi neposlouchal Hospodina, svého Boha, a nedbal jsi na příkazy a nařízení, která ti udělal. (Dt 28,43–45)

Osobní studium

Co o dlužích říkají úvodní verše? Jaké riziko s sebou přináší dluh?

Když si něco půjčíme, riskujeme a neseme za to zodpovědnost. Nezáleží na tom, zda jsme si půjčili nějakou věc nebo peníze, pokud je zneužijeme, poneseme následky.

Peníze si půjčujeme, protože je potřebujeme utratit. Riskujeme a předpokládáme, že budeme schopni danou částku splácet a že se naše finanční situace nezmění. Budoucnost však neznáme (Kaz 8,7) a půjčení peněz v sobě vždy nese riziko.

Půjčené peníze určitě chceme rozumně použít, ale pokud podlehneme pokušení utratit, co máme, nastanou problémy. Najednou žijeme způsobem života, jaký bychom si bez půjčky nemohli dovolit. Koloběh půjčování a utrácení je hybnou silou konzumního života. Pokušení jsou bohatí i chudí. Pokud nás hmotný svět láká, hledejme Boží vedení (1K 10,13).

Nezvykejme si na půjčování. Pokud jsme si už půjčili, splatme dluh co nejdříve. Naučme se rozumně vydávat peníze, budme věrnými správci peněz, které nám Pán Bůh dal, a nenechme se penězi ovládat.

Jsou situace, ve kterých si potřebujeme půjčit. Budme však opatrní a půjčujeme si s úmyslem splatit celý dluh co nejdříve.

Aplikace

Occitl ses už někdy kvůli půjčce v nepříjemné situaci? Jaká duchovní rizika tato situace přináší?

Touha mít vše tady a hned

Jákoab dal pak Ezauovi chléb a čočkovou krmí. Ten pojedl, napil se, vstal a odešel. Tak Ezau pohrdl prvorozenstvím. (Gn 25,34)

Osobní studium

Co nám chce říci příběh Ezaua o touze po okamžitém uspokojení jeho potřeby? Napadnou tě i jiné biblické příběhy, v nichž touha po uspokojení překonala i svědomí? (Gn 3,6; 2S 11,2–4 a další).

Když se k Ezauovi donesla vůně bratrovy čočky, chtěl ji hned sníst. Pravděpodobně by nezemřel hladu, ale nechal se v tu chvíli ovládnout svou chutí. Dal přednost okamžitému uspokojení chuti a prodal své prvorozenství. Když si chybu uvědomil, „...neměl už příležitost k nápravě, ačkoliv ji s pláčem hledal“ (Žd 12,17).

Ježíš nám dává opačný příklad. Po čtyřicetidenním půstu ho třikrát pokoušel nepřítel (Mt 4,3–10). Rozpoznal jeho snahu, přestože byl slabý, a nepodleh. Kristus odmítl hříšné potěšení a prázdné uspokojení. Ukázal nám, že nad hříchem je možné zvítězit. Neprodal své prvorozenství a zve nás, abychom byli dědici spolu s ním (Ř 8,17; Tt 3,7; ČSP). Pokud budeme následovat Ježíšův příklad, ani my neztratíme dědictví Božích dětí.

Svět nám může nabídnout pouze zážitky na této zemi. Život na nové zemi nám dát nedokáže. Pokud žijeme sami pro sebe a své potěšení, znamená to, že nežijeme pro Boha.

Jestliže se nedokážeme ovládat, vítězí často naše touha po okamžitém uspokojení. Ztrácíme trpělivost a dlouhodobé cíle, necítíme odpovědnost. Učme se raději uspokojení oddalovat. Jde o schopnost, která nám pomůže zvládat pokušení a tlaky okolí. Nespěchejme si půjčit peníze, i když v současnosti není takový přístup zrovna oblíbený. Dnes jsou populární spíše okamžité odměny, rychlá zbohatnutí a jednoduchá řešení. Pokud jednou podlehneme okamžitému uspokojení, budou nás lákat rychlá řešení naší touhy ještě více. Správci, kterým byly svěřeny do péče Boží dary, usilují, aby se do této pasti nechytily.

Aplikace

Chceš, aby byly tvé potřeby a touhy okamžitě uspokojeny? Co pozitivního ti to přináší a jaké jsou případné negativní následky? Proč okamžité uspokojování jakékoli tvé touhy může ovlivňovat i tvůj vztah s Bohem?

Žij z toho, co máš

27 Kdo nenese svůj kříž a nejde za mnou, nemůže být mým učedníkem. 28 Chce-li někdo z vás stavět věž, což si napřed nesedne a nespočítá náklad, má-li dost na dokončení stavby? 29 Jinak – až položí základ a nebude moci dokončit – vysmějí se mu všichni, kteří to uvidí. 30 „To je ten člověk,“ řeknou, „který začal stavět, ale nemohl dokončit.“ (L 14,27–30)

Osobní studium

Co chce Ježíš přirovnáním ke stavbě říci? Dokážeš v textu rozpoznat princip, který je důležitý pro naši správcovskou roli?

„Žádoucí poklad a olej jsou v obydlí moudrého, kdežto hloupý člověk je prohýř“ (Př 21,20). Na jedné straně odpovědné správcovství, na druhé plýtvání. Moudrý člověk plánuje tak, aby mu k životu stačily prostředky, které má k dispozici. Opakem je ten, kdo plýtvá bohatstvím a utrací i to, co mu nepatří. Strídmý život je pro něj utrpením. I když si potřebujeme půjčit peníze, myslíme od začátku na to, že máme žít v rámci svých možností.

Bohatí mohou čerpat ze svých prostředků. Možná se bojí, že o svůj majetek přijdou. Chudší lidé žijí od výplaty k výplatě. Mohou se obávat o základní zabezpečení svého života. Bez ohledu na situaci nás však Bible nabádá, abychom žili tak, jak si můžeme dovolit. Pavel doporučuje, abychom zvolili prostý život: „Máme-li jídlo a oděv, spokojme se s tím“ (1Tm 6,8). Pozemské bohatství pro něj není tak důležité. Důležitý je pro něj Kristus (Fp 1,21).

Naše prostředky pro nás mají být v první řadě něčím, za co neseme odpovědnost, a až pak jde o zdroje, které můžeme využívat. Jedním z nástrojů důležitých pro správce je rozpočet. Správnému plánování a navržení rozpočtu se dá naučit. Potřebujeme disciplínu a úsilí, aby se nám podařilo vytvořit vyvážený finanční plán (Př 14,15). Když se nám ho podaří dodržet, vyhneme se nepříjemným chybám.

Pokud máš problém s hospodařením, udělej si rozpočet. Nemusí být komplikovaný. Stačí, když pár měsíců budeš sledovat své výdaje, které by neměly přesahovat tvé příjmy. Cílem je žít z vlastních prostředků a vyhnout se zadlužení, pokud je to možné.

Aplikace

Stačí ti to, co máš? Co můžeš udělat pro to, aby tvé výdaje nebyly vyšší než příjmy? Jak může zadlužení ovlivnit tvůj vztah s Bohem?

Odmítnout dluhy

Hospodin ti otevře svou štědrou pokladnici, nebesa, aby v pravý čas dal tvé zemi déšť a požehnal každé práci tvých rukou. Budeš půjčovat mnohým pronárodům, ale sám si nebudeš muset půjčovat. (Dt 28,12)

Osobní studium

Jak rozumíš zaslíbení v úvodním verši? Proč izraelský národ může půjčovat ostatním, ale sám si nebude půjčovat?

Vyhýbat se dluhům je rozumné. Bible nás upozorňuje i na to, abychom raději ani neručili za dluhy druhých (Př 17,18; 22,26). Zadlužení nás zatěžuje do budoucnosti a nutí nás, abychom svůj život podřídili dalším požadavkům. Není nemorální, ale ani neprospívá našemu duchovnímu životu.

„Dávejme si pozor na finance, jinak se dluhu nevyhneme. Nepřekračujme meze. Vyhybejme se mu jako malomocenství.“ (CS 272)

Zadlužení se může stát řetězem, který z nás udělá otroka našeho věřitele (Př 22,7). Zdá se, že mít úvěr je dnes docela běžné. Dnes jsou zadlužené celé státy. Tento stav však není dobrý.

„Uzavři s Bohem smlouvu, že s jeho požehnáním splatíš svůj dluh, a pak se už nezadlužuj, i kdybys měl žít o chlebu a vodě. Když chystáš pohoštění, je tak snadné utratit o pár centů více. Ušetřené centy znamenají ušetřené dolary. Utratit trochu tam, trochu jinde – a najednou je to velká suma. Pokud máš dluhy, musíš se uskromnit. ... Nenech se odradit a nepolevuj. Potlač svůj vkus, uspokojování svých chutí, ušetři centy a splat svůj dluh. Splať ho co nejrychleji. Staneš se svobodným, nebudeš nikomu nic dlužit a dosáhneš velkého vítězství.“ (CS 257)

Dluh je vratkou základnou pro život. Dokáže poznamenat naše duchovní prožívání a odradit nás od přispívání na Boží dílo. Znemožňuje nám pomáhat druhým a okrádá nás o Boží požehnání.

Aplikace

Co můžeš udělat pro to, aby ses vyhnul zbytečným dluhům? Co si můžeš odepřít, abys případné dluhy zaplatil co nejrychleji?

Šetři a investuj

Jmění snadno nabyté se zmenšuje, kdežto kdo shromažďuje vlastní práci, tomu přibývá. (Př 13,11)

Chudoba a hanba přijde na toho, kdo si nevšímá naučení, ale kdo zachovává pokárání, bude vážený. (Př 13,18; ČSP)

Plány jsou pilnému k užítku, ale každý, kdo se ukvapuje, bude mít nedostatek. (Př 21,5)

Osobní studium

Jaké praktické rady pro naše správcovství obsahují úvodní verše z Přísloví 13. a 21. kapitoly?

Mravenci pracují, aby si nashromáždili zásoby na zimu (Př 6,6–8). Vezměme si z nich příklad. Pokud chceme ušetřit peníze, nejlepší cestou je odkládat pravidelně nějakou část stranou. Smyslem šetření, je mít připravené prostředky, když je budeme na něco potřebovat. Opakem je zbytečné utrácení peněz, nebo naopak bezúčelné hromadění majetku. Správa peněz vyžaduje moudrost, sebeovládání a předem stanovený rozpočet. Pokud šetříme jen pro sebe, nehopodaříme správně s Božím vlastnictvím, ale vlastně krademe.

„Pokud peníze utratíme, ačkoli to nepotřebujeme, je naše ztráta dvojnásobná. Už je nemáme a nemůžeme je ani zhodnotit. Pokud bychom je dali stranou, mohly by se na zemi rozmnožit spořením nebo v nebi dáváním... Šetření je úsilí, při kterém roste naše autorita nad penězi. Místo toho, abychom si za peníze plnili každý svůj vrtoch, převezmeme nad nimi kontrolu.“ (Randy C. Alcorn, *Money, Possessions and Eternity*, Carol Stream: Illinois, Tyndale House Publishers, 2003, str. 328)

Ať už jako Boží správci ukládáme peníze pro potřeby rodiny, nebo je „investujeme“ v nebi, nejde o to, kolik vlastníme, ale zda se svěřenými prostředky nakládáme podle Boží vůle. Pro potřeby rodiny šetříme moudře – vyhněme se ztrátám a nespolehejme se jen na jeden způsob (Kaz 11,1.2). Plánujme, a teprve potom jednejme (Př 24,27), poradme se se zkušenějšími a s odborníky (Př 15,22). Pomůže nám to Boží dary správně použít. Když se nám bude dařit, pamatujme „na Hospodina, svého Boha, neboť k nabytí blahobytu ti dává sílu on“ (Dt 8,18).

Pro Božího správce je nejjistější investovat do nebeského království (Mt 13,44). Nehrozí tam žádná hospodářská krize nebo zloději. Když přijmeme Ježíše, otevře se nám „bezpečný účet“, na který můžeme ukládat desátky a dary. Přestože se potřebujeme postarat o pozemské potřeby, nesmíme zapomínat na věčnost.

Aplikace

Daň se ti Bohem svěřené prostředky správně investovat? Které z uvedených biblických zásad chceš používat při plánování svého rozpočtu?

Podněty k zamyšlení

Každá schopnost a každý dar pocházejí od Boha. Mohli jsme se s nimi narodit nebo si je osvojit. Důležité je, jak je používáme. Bůh od svých správců očekává, že své schopnosti zdokonalí vzděláním a zkušenostmi (Kaz 10,10).

Besaleela Bůh naplnil „Božím duchem, aby měl moudrost, důvtip a znalost pro každé dílo (Ex 35,31). Spolu s Oholábem měli schopnost naučit své řemeslo i druhé (Ex 35,34).

Můžeme se naučit být lepšími správci. Znamená to také odstranit všechny dluhy. Své schopnosti můžeme rozvíjet čtením, vzděláním a používáním toho, co jsme se naučili. Je třeba využít všechny příležitosti. Cvičení našich schopností nám umožňuje dát Bohu to nejlepší a být dobrými správci.

Podobenství o hřivnách ukazuje, že každý služebník dostal podíl „podle jeho schopností...“ (Mt 25,15). Dva správci svěřený majetek zdvojnásobili, ale třetí ho skryl do země. Vždy bychom se měli snažit rozhodnout to, co máme. Schovávání hřiven do země nerozvíjí žádnou schopnost.

Věrná správa peněz, splacení dluhů, pěstování sebeovládání a praktická zkušenost rozvíjejí schopnosti, které jsou Bohem pozeňnané. Když chceme být v něčem dobří, musíme to opakovat znovu a znovu.

„Jsou-li biblická ponaučení uplatňována v každodenním životě, pak mají hluboký a trvalý vliv na charakter. Timoteus si je osvojil a jednal podle nich. Přestože nevynikal žádným mimořádným nadáním, jeho práce měla velký význam, protože schopnosti, které dostal od Boha, využil ve službě pro Ježíše.“ (AA 205; PNL 119)

Otázky k rozhovoru

1. *Sebeovládání je užitečná schopnost, která se projeví i tehdy, když máme finanční problémy. Jak může náš sbor pomoci někomu, kdo se v této oblasti nedokáže ovládat?*
2. *Přečti si Ř 13,7.8. Co z tohoto textu je přínosem pro náš život? Jak se tyto zásady mohou projevit v našem vztahu s druhými?*
3. *Setkal ses s názorem, že není důležité, zda dnes máme dluhy, protože Pán Ježíš brzy přijde? Co si o tom myslíš?*

Praktický závěr

- ▶ *Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?*

Podněty k modlitbám

- ▶ *Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.*
- ▶ *Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?*
- ▶ *Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.*

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:
